

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po cniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 13 novembra 1936
God. VII • Broj 45

PUT K OMLADINI

Prški list »Nova svoboda« doneo je nedavno pod tim naslovom članak, koji se bavi vrlo važnim pitanjem današnje omladine. To pitanje, koje naravno zanima i nas Sokole, pobuđuje u svemu svetu opću pozornost. Ono se rešava na različite načine, s više ili manje uspeha, ali nigde još tako, da bi to rešenje bilo trajno i potpuno. U taj problem zahvatili su energično i sadanji režimi u Italiji i Nemačkoj, gde su omladinu obukli u režimske uniforme i time joj dali bar vanjsko obeležje svojih općih metoda i uspeha, koji sve slojeve naroda usmeruju u jedno i jedinstveno mišljenje, bilo na lepe ili na ružne načine, t. j. silom državnog autoriteta, koji u tim zemljama izire iz jedne osobe, u kojoj je koncentrisana sva vlast. Tako će valjda biti i u Rusiji, ukoliko je to moguće saznati iz izveštaja dostupnih našem objektivnom sudu. Ali nije naša namera da se danas potanje bavimo svim tim pitanjima, koja zanimaju sav kulturni svet.

Prema statistici, koju je izdalo Društvo naroda o međunarodnim organizacijama, vidi se, da postoji ništa manje nega 650 društava, saveza, unija i federacija, koje bilo na koji način posiju u međunarodni javni život. Značajno je, da u raznolikosti pitanja s kojima se bave sve te međunarodne organizacije, stoje na vidnom mestu pitanja o uzgoju i pouku, počam od osnovnih pa sve do visokih škola. To dokazuje našu gornju tvrdnju o opštem zauzimanju za ovo pitanje a ujedno i opravdanost, da se i mi bar dotaknemo tog problema.

»Nova svoboda« tvrdi, da je gospodarska ovisnost omladine također uzrok pada njene društvene aktivnosti. Mladi radnik, koga je oslabila racionalizacija, briga za egzistenciju i druge teškoće, bez obzira na nedostatak njegovih materijalnih sredstava, nema ni toliko vremena, da bi mogao da ispuni sve one uslove, o kojima ovisi njegov telesni razvoj. Svaka javna aktivnost zahteva povećanje telesnog i duševnog rada; a jer slobodno vreme nije dovoljno ni za odmor, potrebno je od nečesa nešto žrtvovati. Tako se dragoceno vreme utroši u javnoj aktivnosti većinom u plesu i sportu. I tu činjenicu nije dovoljno ocenila nijedna politička omladinska organizacija. Socijalistička propaganda nije omladinu dovoljno zahtevala, jer je prešla preko svih tih pitanja i jer je htela da mehanično postigne da se omladina od svojih osobnih problema okrene onima javnog značaja. Uspenija je u tome pogledu bila građanska propaganda, koja je pristupila bliže potrebama omladine. Omladinu ne mogu samo da pridobiju politička i gospodarska gesla, ako ih ne znamo povezati s vlastitim životom omladine same. Svaki drugi put vodi mladoga čoveka radikalizmu i ideološkoj dezinteresovanosti.

Tim razlaganjima praškoga lista, koje smo ovde ukratko izneli, dodamo i nekoliko svojih pripomena.

Nepolitičko vaspitanje bez obzira na klasu i zvanje — dakle pravilni uzgoj celoga čoveka za celinu naroda i države — treba samo sokolsko vaspitanje. U Sokolu stoji omladina kao neobrađena i nezasejana vrtna gredica, koja pripravnno čeka da joj pridu sokolski vaspitači i da se primi seme zdravog rasta, koje polako ali postojano otvara pogled na bit i celinu državnog i narodnog života. Nije dakle dovoljno samo telesno vaspitanje, već je mladom čoveku potreban harmonični razvoj tela i duha, ako se želi da omladina shvati bit i celinu tog života i da zatim uzgogne u njemu aktivno delovati. Svako drugo vaspitanje, koje se zasniva na političkim geslima ili klasnom mišljenju, jednostrano je i zato pogrešno, jer takvo vaspitanje izdvaja omladinu iz narodne zajednice. Za svoj opći razvoj i napredak ta zajednica treba da svi radni slojevi teže cilju državne i narodne moći i ugleda u međunarodnom životu. Iz takvog sokolskog vaspitnog načela ne izire borbeno geslo: svak

Proslava 1 decembra

Svim bratskim župama, društvima i četama!

Rezolucijom glavne skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije od 29 III 1930 ustanovljen je dan Prvog decembra kao obavezan sokolski praznik, kao dan uspomene narodnog i državnog ujedinjenja.

I ove godine treba taj dan u svima sokolskim jedinicama da proslavimo najsvečanije. U toj proslavi treba da dođe do izražaja ne samo težnja da se svima i svakome prikaže veličina istorijskoga dela, stvaranja jedinstvene naše nacionalne jugoslovenske države i ogromna cena u nadčovečanskim naporima i žrtvama u životima i krvi najboljih sinova naše otadžbine, kojom smo iskusili naše oslobođenje i ujedinjenje, nego i naša odlučna volja i pripravnost, da tu tako skupo plaćenu slobodu umemo sačuvati i da ćemo je iskoristiti za svoj kulturni i ekonomski razvitak za lepši i bolji život našega naroda. Zbog toga proslava treba da i po sadržini i po spoljnjem obliku potpuno odgovara značaju toga istorijskog dana i da svojim moralnim uticajem posluži ne samo sokolskim vaspitnim ciljevima, nego i da u teške dane današnjice podigne duh i veru našega članstva u veličini sokolske misli i ulije poverenje u pobjedu onoga što je zdravo, pravično i istinito. Pri tome treba imati u vidu, da ovogodišnja proslava pada u vreme uvođenja Sokolskog petogodišnjeg plana rada, koji će proslavu uveličati i ojačati.

Stavljajući pojedinim društvima i četama da se u pojedinostima pri izvođenju proslave rukovode svojim mesnim prilikama, izdajemo u pogledu organizacije proslave ova opšta

U P U T S T V A :

1) Proslava treba da se sastoji iz: a) svečane sednice upravnog odbora društva ili čete i b) svečane akademije.

2) Svečana sednica upravnog odbora treba da se održi po pravilu u društvenim prostorijama (sokolani), koje treba naročito ukrasiti. Ako prostorije ne odgovaraju, neka se sednica po mogućnosti održi u gradskoj (opštinskoj) kući ili u kojoj drugoj javnoj dvorani, čiji spoljašnji izgled za to vreme treba da ima sokolsko obeležje. Gostionice i slične lokale treba izbegavati.

Sednice neka se održe pre podne, po mogućnosti u 11 sati.

Na dnevni red treba da se stavi:

a) Sokolski pozdrav.
b) Otvaranje sednice od strane starešine, odnosno njegovog zamenika, čitanjem poslanice Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

c) Predavanje o značaju 1 decembra s gledišta nacionalnog, državnog i sokolskog.

d) Muzička kompozicija patriotičkog karaktera (orkestar, fanfara ili hor).

e) Deklamacije ili recitovanje s rodoljubivom temom.

protiv svakoga, već poziv na zajednički život i zajedničke napore po geslu: svak za svakoga!

Najopasnije je zavladati omladinu na političke i klasne borbe. Zaslupljivati omladinu strašću političko-stranačkom ili klasnom netrpeljivošću i zagriženošću, znači zaseniti joj i zamagliti vid zdravih očiju, da slepo srlja u jaz neprijateljstva i mržnje, a što dostojanstvo čoveka ponižava do živinskog instinkta. I takvi ljudi su za narodnu zajednicu izgubljeni.

U jednom listu čitamo, da se danas dnevna politika sistematski unosi i među školsku omladinu, a koja se time strogo razdvaja na protivne tabore, koji su jedan protiv drugog zadojeni neodoljivom mržnjom. Ako bi to zaista bilo tačno, onda bi to bila vrlo žalosa činjenica, i mi bi imali da se preduboko zamislimo nad našom narodnom budućnošću, jer je ta naša omladina uzdanica i nositeljica naše budućnosti.

f) Muzička kompozicija svečanog karaktera.

g) Svečano predavanje sokolske dece u naraštaj, i naraštaja u članstvo. Starešina (odnosno njegov zamenik) drži omladini sokolskoj i članstvu jedan kratak i za to naročito podešen govor, koji neka bude pun zanosa da podigne duh omladine i tom prilikom će prikazati svakom pojedinom njegovu značku, pruživši mu ruku i pozelevši srećan rad i uspeh u novoj kategoriji.

h) Polaganje zaveta novih članova i članica.

i) Muzička kompozicija veselijeg karaktera.

j) Državna himna.

k) Zaključenje sednice.

3) Tekst zaveta, koji će izgovarati članovi i članice za starešinom, glasi:

»Zavetujem se, da ću u svom, kako društvenom i javnom, tako i privatnom životu, verno i savesno vršiti sve dužnosti koje mi nalaže svetinja i uzvišenost sokolske misli.

Izjavljujem, da su mi poznati propisi društvenih pravila i da ću ih se bezuslovno držati.

Zavetujem se, da ću ostati veran jugoslovenskom državnom i narodnom jedinstvu i ideji zajednice svih Slavena. Zdravo!»

Iza svečanog zaveta pruža svaki član (članica) desnicu starešini i polaže ruku na društvenu zastavu, ako je društvo ima. Zatim svaki član (članica), koji je položio zavet, upisuje svoje ime u naročitu knjigu.

4) Ako su u toku godine održane sokolske utakmice, pa bi se pobednicima imale razdeliti nagrade, neka se i ta predaja diploma i nagrada stavi na dnevni red sednice.

5) Svečanoj sednici treba da prisustvuje sve članstvo, naraštaj i deca, a pozvati se mogu i predstavnici vlasti i kulturnih i humanih ustanova i organizacija u mestu.

6) Prilikom otvaranja sednice, starešina će se setiti članova koji su umrli u toku godine, naročito onih koji su se istakli svojim radom. Ako je koji član stekao naročutih, vanredno velikih zasluga za društvo, pominjaće mu se ime svake godine.

7) Sokolska akademija održaće se po pravilu uveče. Na njoj treba da se pokaže, do koje visine se razvio sokolski rad društva (čete) do toga vremena. U program treba staviti, pored gimnastičkih, i koncertne tačke, koje treba da su na dostojnoj visini, kao i druge tačke, u kojima dolaze do izražaja i sokolski prosvetno-vaspitni rad.

Ako se predavanje ne bi održalo pre podne, treba ga staviti na program akademije kao prvu ili drugu tačku.

U mestima gde je sokolsko društvo (četa) tek u početku svoga razvika ili inače slabo, može se umesto akademije održati sokolska zabava ili sela.

Omladina koja se tako vaspitava, ili koja je prepuštena ulici, izvrnuta je trajnoj opasnosti padanja iz ekstreme u ekstrem, fizičkom preranom iscrpljenju, opasnosti nczlečivih bolesti i da se povede za zamašnjivim geslima i raznim porocima ili pak da ju zahvati besna mržnja i neprijateljstvo prema postojećem društvenom redu i prema onim božjim i čovečjim zakonima, koji propovedaju ljubav i strpljivost, jer ipak svi moramo da živimo na istom svetu i na istoj zemlji, jedan pored drugoga, a ne jedan nad drugim i drugi na štetu i sramotu trećega. Društvena aktivnost omladinu povezuje s istinskim životom i otvara joj vrata u narodnu zajednicu, jer omladina ima da dolazi do izražaja samo svojim radom i znanjem, čime jedino može da stee moralni i materijalni položaj u državnoj zajednici. Neprijateljstvo i strast nikada nisu urodili čestitim delima, a nijedno čestito delo nije nikome za nečast. Put k

Čist prihod ove proslave ostaje društvu (četi), koje je priređuje. Ako se u okviru proslave priredi u cilju povećanja prihoda i prodaja kakvih predmeta (tombola, lutrija i sl.), neka se u tu svrhu po mogućnosti upotrebljavaju samo predmeti sokolskog značaja (knjige, slike, razglednice i t. d.).

9) U sedištima župa gde ima više društava, preporučuje se, da proslavu 1 decembra (naročito svečanu akademiju) obave sva društva zajedno. U slučaju zajedničke svečane sednice, pretsedavaće starešina župe.

10) Bratskim župskim upravama prepušta se da, imajući u vidu naročite prilike svoga kraja, u duhu ovih

opštih odredaba izdadu za svoja društva i čete diferencirane propise.

11) O samoj proslavi poslaće društva i čete svojim župama izveštaje prema obrascu koji će izdati Savezni prosvetni odbor najkasnije do 15 decembra.

Zupske uprave poslaće skupni izveštaj za celo svoje područje Saveznom prosvetnom odboru najkasnije do 31 decembra.

Zeleći svim bratskim društvima i četama da prilikom proslave 1 decembra postignu što veći uspeh, šaljemo svoj braci i sestrama, naraštaju i deci iskrene i bratske pozdrave

Zdravo!

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Sekretar: Zamenik starešine:
Dr. Milan Arsenijević s. r. Dura Paunković s. r.
Predsednik SPO:
Dr. Vladimir Belajčić s. r.

Sokolstvo, fašizam i komunizam

Poslednji broj naše sokolske revije »Sokolska prosveta« donosi pod gornjim naslovom članak od brata dra Aleksandra Tabakovića, koji zbog aktuelnosti njegove sadržine u celini objavljujemo i u našem listu.

Dva fronta

Vidimo, da je danas tako reći cela Evropa podeljena u dva nepomirljiva neprijateljska tabora. Fašizam i komunizam to su dve krajnosti koje se bore na život i smrt. Pitamo se kakvo mesto zauzima Sokolstvo između ta dva neprijateljska fronta. I fašisti i komunisti misle »ko nije uz nas, taj je protiv nas«, pa ako se ko ne bori u njihovim redovima, oni su gotovi da ga bez mnogo razmišljanja proglase za svog protivnika. Fašisti u svakom ko ne prima bez prigovora njihovu nauku vide nesnog ili nesvesnog saveznika međunarodnog boljševizma, dok obratno komunisti ubrajaju laka srca sve one koji odbijaju komunizam u fašiste. Tako je to i sa nama Sokolima jer dok se sa »levice« iznosi neosnovana optužba da je Sokolstvo u stvari samo neki prerušeni fašizam, iz izvesnih »desničarskih« krugova nabacuju se danas čak i takva besmislena sumnjičenja koja Sokolstvo dovode u nekakvu vezu sa komunističkom opasnošću.

Treba li ovakva tvrdjenja pobijati? Pred svesnim Sokolima to bez sumnje nije potrebno, jer svaki svesni Sokol oseća i dobro zna u čemu je prava suština Sokolstva. Ne smemo međutim zaboraviti ni na našu širu nesokolsku javnost. Nema tako besmislenih tvrdjenja, koja stalno i sistematski ponavljana ne bi najzad primili lakoverni ljudi, koji su ipak svugde u većini. Ta šira javnost još uvek vrlo malo znađe o pravom biću Sokolstva i ona danas

stoji pod naročitim uticajem dvojnosti fašističkog i komunističkog fronta. Nama pak to nipošto ne sme biti svejedno kako o Sokolstvu misli ona naša društvena sredina u kojoj mi razvijamo svoj rad. Naš rad može biti samo tako uspešan, ako ga prilagodimo svojoj okolini i ako svoju sokolsku misao možemo da iznesemo napolje i u široke nesokolske redove. Širenju neistine i zlonamernim klevetama neprijateljske propagande možemo samo tako stati na put, ako se i mi pobrinemo da svaki može o Sokolstvu da dozna pravu istinu. Ovome cilju treba da posluži i tih nekoliko reči s kojima ćemo pokušati da obeležimo naše mesto u odnosu prema fašizmu i komunizmu.

Sokolstvo i fašizam

Tvrđenje da je Sokolstvo fašistički ili fašizmu srodni pokret velika je neistina. Sokolstvo je doduše nacionalističko, kao i fašizam, ali se sokolski nacionalizam u suštini razlikuje od fašističkog nacionalizma.

Svaki narod kao i svaki pojedinac ima svoju dušu različitu od duše drugih naroda; svoje, samo njemu, svojstvene sklonosti i sposobnosti. Nacionalizam je najviši izraz narodne duše i narodnog karaktera pa za to ne može da postoji jedan jedinstveni kalup nacionalizma koji bi vredio za sve, već onoliko nacionalizama (nacionalnih misli) koliko ima pravih i svesnih naroda. Ako bi se stalo na protivno stanovalište onda bi se došlo do pojma neke međunarodne narodnosti, ili internacionalnog nacionalizma, a to je besmislica. Nacionalizam nije roba koja bi se mogla slobodno uvoziti iz inostranstva.

Fašizam je ponikao u tuđem zemljištu pod sasvim drugim podnebljem, nego što je naše. On možda odgovara

mladini ne vodi preko sebičnosti i iz niskih instinkta, iz otrovanih srca, mrkih i podlih duša, jer je omladina zora budućnosti svakoga naroda. Put k omladini je čista i nesebična ljubav, radnoljubiva poštrevost i najveća briga, koju čovek može da ima prema čoveku. Tu zoru budućnosti svega naroda zasenjuje gustim oblacima svaki, koji omladinu iskorišćava u svoje sebične svrhe, koji ju čini gospodarski ovisnom tako, da je kriv padu njene društvene aktivnosti. Tu gospodarsku ovisnost ne uzimamo samo u materijalnom smislu, već i gledom na podređenost njenih duhovnih snaga nekoj specijalnoj svrsi, koja može da u moralnom, političkom, kulturnom ili klasnom pogledu znači isto tako golu sebičnost onih, koji širokom rečju pučkih tribuna zavode mase, i koji u tim masama i na njihov račun nastoje da osiguraju svoju egzistenciju, iako pod demagoškim stopama umire lepota i uzvišenost domovinskih, nacio-

nalnih i čovečijih ideala mladih života. Umesto osvežavajuće rose na nezne cvetove mladih duša — na one neobrađene i nezasejane vrtno gredice — pada otrov, koji rada bednim plodovima razočaranja, zdvojnosti i moralnog sloma.

Problem omladine je od tako velike važnosti za vse nas, pa i bez obzira na samo Sokolstvo, da se moramo njime ozbiljno pozabaviti. A kako na taj problem gledamo također i s našeg sokolskog vaspitnog gledišta, to ga moramo kao najvažniju tačku postaviti na čelo onih pitanja, koja želimo da rešimo u okviru sokolskog petogodišnjeg radnog plana. Mislimo, da smo učinili svoju sokolsku i državljansku dužnost već s tim, što smo načeli taj problem, iako smo ga pretstavili samo u glavnim obrisima. Naši vaspitni činitelji pak učiniće sve drugo, što je s tim pitanjem u bitnoj vezi. Hoćemo mnogo, kako bi svojim snagama što više postigli.

shvatanju i potrebama onih naroda koji su ga stvorili i prihvatili, ali on je potpuno stran duši našega naroda.

Fašizam se bori za vlast i svoju nacionalnu misao hoće da nametne odgozgo, silom. Fašizam hoće da izgradi jedan sasvim nov spoljašnji politički poredak, bez obzira na privolu onih nad kojima vlada. Fašizam obara demokraciju, uvodi diktaturu jednoga čoveka i jedne njemu bezuslovno odatne političke stranke. Oni koji se tako malo obaziru na slobodu i samoopredeljenje pojedinca u svojoj sopstvenoj zemlji, ne obaziru se mnogo naravno ni na slobodu i samoopredeljenje drugih naroda i drugih država kao što smo imali već dovoljno prilike da vidimo.

Naš jugoslovenski nacionalizam ide sasvim drugim putevima. Mi smo uvereni da jugoslovenska narodna misao nije nešto što se odgozgo prinudnim svetsvima i silom nametati moglo. Jugoslovenstvo treba slobodno da ponikne iz duše svakog našeg čoveka i zbog toga je Sokolstvo vaspitni pokret koji ne ide za tim da stvori nov prinudni spoljašnji red stvari, kao što to čini fašizam, već hoće da preobrazu unutrašnji život, dušu svakoga pojedinca. Nije poredak koji stvara ljude, već ljudi koji stvaraju poredak. Upotreba sile može se, možda za neko kratko doba da promeni spoljašnji izgled stvari, a ne i njihova suština. »Svaka sila za vremena.« Budenje i jačanje narodne svesti ne može se postići ni ukazima ni bajonetima, ni zatvorima već jedino u slobodi vaspitavanjem i prosvetavanjem. Mi znamo kako je ovaj put trnovit i dugačak, mi znamo kakve velike i ozbiljne zapreke sprečavaju naše napredovanje, ali znamo i to da ćemo samo tim putem stići do svoje mete. Zato se Sokolstvo, koje nije i ne može biti politička stranka, i ne bori za vlast. Mi nećemo da osvajamo vlast već ljudske duše.

Naš narod mrzi i prezire svako nasilje.

Boga sila ne moli

A Bog silu ne voli.

Smisao naše cele povesnice, smisao naših stotinih ratova za oslobođenje je u borbi protiv svakog ugnjetavanja. Naš jugoslovenski nacionalizam nije nikada predstavljao ono nasilno širenje sopstvene narodnosti i bezobzirno iskorišćavanje drugih koje se danas naziva »imperializmom«. Mi smo se borili za pravdu i slobodu. Mi smo se borili a borimo se i danas da zajednica naroda bude složna porodica u kojoj neće biti nepravde povlašćenih ili razbaštinjenih, u kojoj niko neće biti sluga drugoga i u kojoj će zato svaki moći da doprinese svoj deo u složnoj i bratskoj saradnji, boljoj i sretnijoj budućnosti čovečanstva.

Naš sokolski nacionalizam koji počiva na pravdi i slobodi, ponikao je tako iz duše našega naroda i on odgovara našem slovenskom i jugoslovenskom naziranju na svet. Naš jugoslovenski nacionalizam postojao je već odavno i onda kada tvorci novog fašističkog evanđelja nisu se bili još ni rodili. Kakvih može biti tu dakle veza između Sokolstva i fašizma? Mi zaista nemamo potrebu da našu nacionalnu misao uvozimo iz tudine, i da se povodimo tuđim primerom. Mi ćemo se i dalje boriti pod našom starom zastavom za koju su se borili i umirali tolika naša pokolenja.

Sokolstvo i komunizam

Ako je tvrđenje da je Sokolstvo fašističko prosta neistina, svako sumnjičenje koje bi Sokolstvo dovodilo u ma kakvu posrednu ili neposrednu vezu sa komunizmom jeste obična i zlonamerna laž. Istina Sokolstvo se bori za društvenu pravdu pa je u tome smislu socijalno ili ako se hoće »socijalističko«. Taj se sokolski socijalizam suštinski razlikuje od komunizma.

Šta su ciljevi komunizma? Ciljevi današnjeg komunizma su bez sumnje u bezobzirnom uništavanju svih kulturnih vrednosti, u nasilnom rušenju i obaranju postojećeg društvenog poretka na čijim se razvalinama onda želi sagraditi jedan sasvim nov »komunistički« svet. Komunizam razara i otstranjuje ne samo privatnu svojinu, nego i veru, porodicu kao i sve naše druge moralne zakone. U postizavanju svojih ciljeva boljševizam ne bira sredstva; on se služi nasiljem, terorom, zaverama i revolucijom. Boljševizam propoveda t. zv. klasnu borbu, nepoštednu i bezobzirnu borbu »proletarijata« t. j. onih koji nemaju ništa protiv svih ostalih slojeva naroda.

Nasuprot ovim razornim težnjama komunizma Sokolstvo kao vaspitni pokret želi da sačuva, a po mogućnosti i bolje usavrši sve dosadašnje kulturne tekovine čovečanstva. Sokolstvo nema u vidu nikakav svoj naročiti plan o nekom sasvim novom i do sada nigde ostvarenom društvenom ureda-

ju, koje bi po maštanju komunista, s jednim čarobnim udarcem moglo da pretvori ovu našu dolinu plača u blagoslovenu zemlju večite i nepomućene radosti. Bilo je već mnogo tih planova o stvaranju nekog novog društvenog poretka, pokušano je već bezbroj puta da se oni ostvare. Pokušano je tako već više puta u životu čovečanstva da se uvede komunizam, ali bez svakog trajnog i stvarnog uspeha. Na čemu su se razbili svi ti pokušaji? Odgovor je vrlo jednostavan, na ljudskoj prirodi. Rekli smo već da nije poredak koji stvara ljude, već su ljudi oni koji stvaraju i održavaju poredak. Ljudska zajednica nije mašina, nije neki mrtvi stroj, koji bi vešti inženjeri mogli po jednom unapred izmišljenom planu sagraditi. Ljudi nisu mrtvi šarafi i poluge, već živa bića sa svim svojim dobrim i zlim osobinama, sa svojim vrlinama i porocima, sa svojom ljubavi i mržnjom. Ništa se ne može postići ako se gubi iz vida živi čovek i ako se sva pažnja poklanja samo mrtvim stvarima kao što su »organizacija« rada »način i tehnika proizvodnje«, »raspodela privrednih dobara«, oblik državne vlasti i t. d.

Sokolstvo ne želi da pođe tim pogrešnim putem. Mi smo uvereni da će bolju društvenu pravdu, pravičnije i korisnije zakone moći doneti samo pravedni i socijalno svesni ljudi, pa zato činimo sve, da u našoj sredini odgajimo takve ljude i da kroz Sokolstvo čeo naš narod nadahnuo duhom jedinstva, međusobnog poštovanja, bratske saradnje i uzajamne pomoći. Ubedeni smo da se tu nalazimo na pravom putu. Komunizam se mnogo razmeće sa svojom »naučnošću« i ako se tu radi o jednoj, u stvari zastareloj nauči, čija su pogrešna učenja odavno opovrgnuta ne samo naukom nego i životnim iskustvom. Ako bi se primilo i dosledno primenilo komunističko učenje, da sve i moral i vera pravo i umetnost zavisi na kraju krajeva od načina proizvodnje i raspodele privrednih dobara kao što to komunizam misli, bilo bi svako vaspitanje, svako svesno uticanje na dušu čovekovu uzaludan posao. Pod jednim određenim društvenim poretkom, pored jednog određenog načina proizvodnje, svi bi ljudi morali misliti i delati po jednom te istom kalupu i sva naša nastojanja da menjamo pogrešna shvatanja i zle težnje čovekove, morali bi nužno ostati bezuspešna. Ali mi znamo, a znaju to danas i mnogi komunisti, da to nije tako. Ako se vaspitavanje i ne može postići sve, kako se to nekada mislilo, može se ipak postići mnogo. Vaspitanje će ipak ostati temelj svakoga napretka, jer obnovi svakog vanjskog poretka mora prethoditi duhovna i moralna obnova.

Šta može Sokolstvo doprineti sredstvom vaspitanja jednoj boljoj društvenoj pravdi? Mi se ne uobražavamo, kao komunistički čarobnjaci, da ćemo bezobzirnim rušenjem svega što je prošlim i sadašnjim pokolenjima sveto, postići preko noći da zavladaju na zemlji. Ali smišljenim i ustrajnim radom otvara nam se široko polje.

Pre svega sokolskim duhovnim i telesnim vaspitanjem osposobljava se svaki pojedinac da u teškoj borbi za opstanak i sam uspešno brani svoja prava i da se odupre svakom pokušaju ugnjetavanja, zarobljavanja i iskorišćavanja. Sokolski ponos i nesalomljiva sokolska borbenost biće uvek najjača brana protiv svake nepravde.

Onda, u velikom sokolskom savezu stvara se i neguje se svest o jednoj višoj i široj zajednici. Mi ovde postajemo svesni svojih svetih dužnosti prema svojoj nacionalnoj, slovenskoj i opšte čovečanskoj zajednici. Ovde se gaji duh čistog čovekoljublja samopregaranja i požrtvovanosti. Mi se u Sokolstvu učimo da pomažemo bližnjemu svome, da se zauzimamo naročito za one koji nepravdom stradavaju, da branimo siromahe, bedne i nemoćne protiv svih onih kojima je slepa sudbina poklonila moć i bogatstvo a odrekla savest. U doba kada je tolika povika za »socijalnim programima« može se reći da je naš čeli socijalni program sadržan već i u samom bratskom imenu.

Medutim pored tih opštih i velikih misli ima Sokolstvo da izvrši i više posebnih socijalnih zadataka. Jedan od najvažnijih takvih zadataka je podizanje našega sela i našeg seljaka na jedan viši kulturni stepen. U novije doba obraća se mnogo pažnje i u Sokolstvu životu i potrebama našeg zemljoradnika. Uvida se da u ovoj našoj seljačkoj državi naša narodna budućnost zavisi u prvom redu od sudbine našeg seljačkog sveta. Sokolstvo je već i do sada mnogo uradilo na tome polju, a može i treba da se učini još neizmerno više.

I to je važno pitanje, kako da se uzdigne žena iz onog nedostojnog i podređenog položaja u kojemu se u

nekim krajevima naše domovine na žalost još uvek nalazi. Sokolstvo treba da pokloni punu pažnju i svu svoju ljubav jugoslovenskoj ženi. Sokolstvo treba da je osposobi da uspešno vrši svoju tešku i uzvišenu ulogu valjane supruge i dobre majke. Nemojmo zaboraviti da u prvom redu žena vaspitava čoveka. Kakvi ćemo ljudi biti kasnije, to zavisi najviše od toga što nas je majka učila u detinjstvu. Nazivajući je sestrom, mi smo ženi već time odredili onaj položaj, koji joj pripada. Poradimo na tome da sve to postane stvarnost.

Najzad Sokolstvo treba da sa puno ljubavi i s najvećom obazrivošću pride našim zanatlijskim i fabričkim radništvu. Sokolstvo uzdiže dušu, čeliči telo, jača svest i savest. Radništvo zadojeno sokolskim duhom neće moći postati plodom nesvesnih spekulacija i neće se dati zavesti bučnom propagandom koja ne može da u istini služi njegovim interesima.

Evo u nekoliko poteza i jedan bogati socijalni program. Sokolstvo nema gotov plan za konačno i savršeno društveno uređenje. Mi ne nudimo ni zemlju ni tuđu svojinu, pa čak ni oproštaj dugova. Mi sasvim sa druge strane pristupamo rešenju svih socijalnih pitanja, kada radimo na vaspitanju čoveka, i to takvog čoveka koji će po svom moralnom shvatanju svim svojim osobinama biti zaista sposoban da ih rešava.

Sednica zbora župskih prosvetara ČOS

U subotu i nedelju, dne 7 i 8 o. m. održan je u Tirševom domu u Pragu zbor župskih prosvetara ČOS. Zboru su učestvovali prosvetari svih župa ČOS sem zastupnika zagrebačke župe. Predsedništvo ČOS zastupali su na sednici zbora starosta brat dr. Stanislav Bukovski s braćom Milerom i Keplom, dok su načelnici članova i članica izaslala brata dr. Pehlata i sestru Zindu Pehlat.

Sednicu zbora otvorio je predsednik prosvetnog odbora ČOS brat Antonin Krejčí, koji je najpre pozdravio svu braću i sestre prosvetare, izaslalike predsedništva i načelnika ČOS te pročitao pozdravni telegram I. zam. starešine Saveza SKJ brata Gangla, koji je bio srdačno primljen. Zbor je na predlog brata predsednika zaključio, da se predstavniku bratskog jugoslovenskog Sokolstva telegrafski zahvali na velikoj i bratskoj pažnji.

U svom uvodnom govoru brat Krejčí spomenuo je pored ostalog i posetu prezidenta dr. Beneša Tirševom domu, te ponovnu njegovu posetu, kada je Tiršov dom posetio Nj. Vel. kralj Karol II Rumunjski. Zatim se setio pokojnog člana predsedništva ČOS brata dr. Masaka, jednog od prvih propagatora i tvoraca prosvetnog rada u Sokolstvu.

Pregled izvršenog prosvetnog rada izneo je tajnik prosvetnog odbora i vođa prosvetnih škola ČOS brat prof. Kliepera, koji je u lepom i preglednom izveštaju između ostalog spomenuo, da je prosvetni odbor uspeo da organizuje već treću pozorišnu školu za Slovačku i Potkarpatsku Rusiju u Turčanskom Svetom Martinu, nadalje da je bio održan zbor župskih referenata za lutkarstvo, da je s lepim uspehom održan deseti prosvetni tečaj ČOS, i t. d. Prosvetni odbor ČOS sa svojom inicijativom uspeo je da preko župa i jedinica uspešno izvrši idejnu pripremu članstva i naraštaja za ovogodišnje sletove u Slovačkoj, nadalje je izdao priručnik za novo članstvo na slovačkom jeziku, prvi deo sokolske istorije biće završen i otštampan krajem februara 1937 godine, a do kraja novembra iduće godine biće izrađeno i predavanje sa diapozitivima o IX svesokolskom sletu, koje će poslužiti kao propaganda za jubilarni X svesokolski slet. Prosvetni odbor izdao je za sokolske kinematografe i kratka gesla i nagovore, koji će se projicirati pre svake kino predstave. O sletovima u Slovačkoj i njihovom velikom uspehu iznešeni su mnogi kraći referati, među kojima se u referatima prosvetara sokolske župe Podtatranske Hviezdoslavove Hudog i prosvetara Potkarpatske župe brata Amroža konstatuje, da ti ovogodišnji sletovi i veliko učestvovanje Sokolstva iz Češke i Moravske predstavljaju pravi medaš u razvoju Sokolstva u Slovačkoj.

Sednica je odobrila nakon kraće debate predlog prosvetnog odbora o načinu izvršenja sokolskog zaveta te referate raznih oteka: književnog, pozorišnog, idejnog-programatskog, lutarskog i t. d., te predložio program izvođenja prosvetnog rada, koji će sav biti posvećen pripremi i propagandi X svesokolskog sleta, a koji će se održati pod geslom: »Za slobodu i demo-

Zaključak

Mislamo da smo sa ovim našim izlaganjem ukratko označili mesto koje zauzima Sokolstvo u borbi između fašističkog i komunističkog fronta. Mi smo jasno istakli da ne pripadamo ni jednom ni drugom od ovih frontova i da idemo svojim zasebnim putem, onim istim putem kojim je naš narod pošao da izvojuje svoju slobodu i jedinstvo. Na tome putu su se s leva i s desna otvorile danas provalije. Ali mi ćemo čvrstim korakom da podemo dalje.

Mi znamo da naš položaj između dve vatre nije lak. Velika duhovna kriza koju preživljuje ceo vet nije mogla ostati bez uticaja ni na ovu našu narodnu sredinu. Mi ćemo današnje teško stanje prebroditi samo tako ako budemo i nadalje požrtvovani, hrabri i borbeni. Jer niko neka se ne vara, ako je Sokolstvo protiv svakog nasilja, to nipošto ne znači da pristajemo uz načelo da se ne trebamo protiviti sili. Sokolstvo će se boriti za svoje ideale pa ma s koje strane dolazili njegovi neprijatelji. Mi se nećemo pokoriti ni pred zapadom ni pred istokom, branićemo se protiv napadaja onih koji dolaze s desna i onih koji dolaze s leva i odolevaćemo svakom teroru odzdo kao i svakom pritisku odzgo. Ili će Sokolstvo ostati verno svome narodu i samom sebi, ili ga uopšte neće biti.

Dr. Aleksandar Tabaković

Zajedničke ženske vežbe na X svesokolskom sletu u Pragu 1938

U nedelju dne 9 o. m. održan je pregled predloženih zajedničkih vežbi za ženske kategorije za X svesokolski slet. Konkurs za te vežbe zaključen bio je u septembru i do određenog roka stiglo je 12 predloga vežbi za članice, 6 za naraštajke i 4 za decu. Sve ove predloge vežbi najpre su pregledale članice ženskog načelnštva ČOS i onda se započelo s njihovim uvežbavanjem. Tri predloga komisija je odmah u početku odbacila. Prvo izvođenje predloženih vežbi održano je u subotu 8 o. m. Svaki predlog bio je ocenjen po telovežbenoj i fiziološkoj vrednosti s 20 bodova. Glazbenu stranu ocenio je muzički odbor ČOS. Poznato je, da svi autori predloženih vežbi idu za tim da prekinu sa starim te da prikažu nešto novo, t. j. daljnji stupanj razvoja sokolske telovežbe. Danas se ni publika ni vežbačko članstvo ne zadovoljava više s jednostavnim gibovima i stalnim ponavljanjem, nego želi što više izmena, raznih oblika i t. d. Svim tim zahtevima najbolje je odgovarao predlog vežbi poznate sokolske kompozitorke vežbenih sastava sestre B. Matjevoce, za čiji je predlog vežbi glazbenu pratnju sastavio njen suprug, poznati sokolski kompozitor brat K. Matjevoce. Komisija je njen sastav ocenila sa 17.92 bodova. Pored uvoda i zaključka, koji je vrlo efektan sastav ima i jednu vežbu, koju jednako zajednički vežbaju sve vežbačice, dok su tri vežbe u sastavu posve različite — dakle ovde su dvojne različite vežbe povezane u jednu celinu, što je bez sumnje jedan novitet, ali ujedno i smeo pokus. Da u kratko objasnimo, kako će stvar izgledati: Jedan deo vežbačica vežbaće u troredu, drugi u krugu, jedne će članice vežbati stojeći, druge klečeći, dalje će jedan deo vežbati na mestu, dok će drugi menjati svoja mesta i t. d. U jednoj će grupi biti osnova trojica, u drugoj devetica, dakle sve će to biti veoma živopisan sklop raznih gibova, figura, pokreta i t. d. Sastav je veoma težak pa će tražiti od članica da se za slet veoma brižljivo i savesno priprema. Drugu kompoziciju sestre Jemelkove iz Pršerova komisija je ocenila sa 15.74 boda. Sastav je veoma živ, pun temperamenta, originalnih prelaza i t. d. Ovaj će sastav biti upotrebljen sa sastavom s. Kočove iz Praga. Devojice za nastup članica ČOS u inostranstvu godine 1937 i za župske sletove u toj godini. Telovežbena kompozicija s. Kočove, koja je ocenjena sa 14.13 bodova, također je veoma dobra.

Medu ostalim sastavima tu su bili sastavi sestre Hane Burgerove, također poznate autorke krasnih telovežbenih sastava, s divnom muzičkom pratnjom od brata komponista Sikste te sastav sestre Fridrihove iz Plznja. Ovi sastavi imali su mnoge dobre strane i prednosti, ali nisu potpuno odgovarali postavljenim intencijama i zahtevima, koje je natečaj tražio.

Obnovite pretplatu na sokolske listove!

Sokoli, pomozite svoju štampu!

Sokolska radio-predavanja

preko Radio-stanica Beograd — Zagreb — Ljubljana od 19 XI do 20 XII ove godine.

Dne 19 XI predaje br. Ivan Sedlaček, Beograd, o temi: »Koristi telesnog vaspitanja«;

dne 26 XI predaje br. Gavro Mišević, Cetinje, o temi: »Ujedinjenje Crne Gore sa Srbijom ili značaj 26 novembra za Jugoslaviju«;

dne 3 XII predaje br. Miroslav Milin, Beograd, o temi: »Sokolski telovaspitni rad posmatran uporedo sa telovaspitnim radom sporta«;

dne 6 XII predaje br. dr. J. Pipenbajer, Ljubljana, o temi: »Grčka gimnastika i Sokolstvo«;

dne 10 XII predaje br. dr. Tihomir Protić, Beograd, o temi: »Propagandna nedelja sokolske štampe«;

dne 17 XII predaje br. Marijan Tratar, Novo Mesto, o temi: »Sokolska propaganda u sokolskom tisku« (iz Ljubljane);

dne 20 XII predaje br. Ante Modrušan, Kraljevica: »O važnosti i širenju sokolske štampe«.

O opštem kulturnom vaspitnom radu Sokolstva u Českoslovačkoj i inostranstvu referirao je brat dr. Horžejši, koji je rekao, da je takav rad tesno povezan s radom prosvetara. Konstatuje, da su pri osnivanju Prosvetnog saveza ČSR sudevali i pokojni starosta ČOS brat dr. Šajner i brat Karel Vanjiček. I o ovom referatu razvila se duža debata, za vreme koje je prvi zamenik načelnika ČOS brat dr. Pehlat upozorio na opasnost, da se sokolsko vaspitni rad ne bi razbio na čisto prosvetni na jednoj i na telesnouzgojnoj na drugoj strani. Tiršov je hteo i želeo, da vežbaonica treba da bude za Sokole i učionica. U vežbaonici treba vaspitavati i karaktere. Svako natezanje između prosvetara i prednjaka samo je na štetu stvari samoj. Sokolstvu treba pre svega prednjaka-vaspitača.

Sednica zbora odobrila je nadalje pravilnik o organizaciji i radu prosvetnog odbora ČOS te je na kraju izabrala kandidacioni odbor, u koji su ušla braća: Mathauzer, Kuhinja, Hofman, Hutarž, Prširvčel, Mehžinski, Malinski, dr. Evald, dr. Hrčebek i prof. Kliepera. Kandidacioni odbor izradiće listu prosvetnog odbora ČOS za skupštinu (vybor ČOS). Interesantan je bio referat brata dr. Ant. Soukupa o temi, koliko prosvetnih radnika treba sokolskim jedinicama, pri čemu je konstatovao, da ih je manjim jedinicama potreban srazmerno veći broj. Statistički pregled prosvetnog rada i priredaba izneo je brat dr. Malik, čime je bio uglavnom program sednice iscrpljen. Zaključujući zatim sednicu zbora, zahvalivši se svim učesnicima na lepoj bratskoj saradnji predsednik br. Krejčí setio se i braće Jugoslovena, koji svake godine na tako lep način proslavljaju českoslovački narodni blagdan 28 oktobra, pa je pozvao prisutne, da porade kod svojih jedinica, da i one jednako svečano proslavljaju 1 decembar, dan Ujedinjenja Jugoslovena, koji je i zvanični sokolski praznik jugoslovenske sokolske braće.

Selekcija evrop. gimnastičara specijalista

U gimnastičkim krugovima prono se glasovi, da nekoji činici u Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji namjeravaju da stvore selekciju evropskih gimnastičara specijalista u telovežbi na spravama. Ovi glasovi niti su do sada potvrđeni niti demantirani. Uvereni smo, da u koliko bi se prešlo realizovanju ove ideje, da bi ona naišla na najozbiljnije teškoće tehničke naravi. Ali nam je ta ideja o selekciji evropskih vežbača simpatična i ona zasluži, da ju se uzme u razmatranje i da ju se podupire. Evropa je nepobitno dokazala na olimpijskim takmičenjima svoju nadmoć u gimnastici na spravama i dokazala je uspoređivanjem točaka s točkama Sjedinjenih Država Sjeverne Amerike i Japana, da im Evropa može da služi ne samo kao uzor, već da je gimnastika bila, zahvaljujući šarolikosti naroda u Evropi čiji sport dominira, dominantna kako po svome duhu tako i po svome izvođenju i realizovanju. Ovo se naročito tiče brojnih naroda (Nemci, Česi, Švicari, Jugo-

sloveni, Poljaci i t. d.), koji bi ovim načinom pojačali osećaj jedinstvenosti među narodima. Ova šarolikost naroda naročito bi pogodovala formiranju jedne evropske selekcije, gde bi bile zastupljene sve države, koje su na glasu u telovežbi s jednim svojim vežbačem, razume se najboljim. Ovi bi odabranici posećivali sve države, koje još nisu na svetskom glasu sa svoje telovežbe, gde bi priredivali javne nastupe, a posećivali bi i glavne gradove onih država, koje još ne poznaju ili ne priznaju telovežbu na modernim spravama. Čini se samo, da se neće moći naći najbolji propovedaoci ove gimnastike. U vremenu međusobnog nepoverenja bio bi ovo jedan novi način da se pokaže mogućnost sporazumevanja između naroda kako u viteštvu tako i u telesnim vežbanjima. S mnogih gledišta, a napose druželjubljive između izabranika različitih naroda, mnogo bi se doprineslo ostvarenju ove ideje. Za sada je ovo samo ideja i želja. Da li će se ostvariti — videćemo.

Švicarski gimnaste učestvovali na međunarodnim takmičenjima u Pragu 1938 god.

I unatoč mišljenju, koje je dobilo tako jak koren među sportistima, da švicarski gimnaste neće više učestvovati na međunarodnim gimnastičkim takmičenjima — jer su bili uvređeni na olimpijadi u Berlinu ove godine — ipak su se švicarski gimnaste odlučili da nastupe na međunarodnim takmiče-

njima u Pragu 1938 god., a koja takmičenja organizuje Međunarodna gimnastička federacija. Švicarski gimnaste učestvovali su na ovim takmičenjima, ali pod uslovom da se međunarodno suđenje vežaba potpuno revidira i modifikuje prema traženjima pojedinih saveza.

Osnivanje sportske akademije u Vjeromeki u Finskoj

rodnu školu za fizički odgoj. Ovo bi se imalo izvršiti naredne godine. Zavod ne bi davao samo sportske učitelje, već istodobno i sportske trenere za sve sportske organizacije na selu kao i za pojedine gimnastičke saveze. Obuka se ne bi ograničavala samo na praktične vežbe, već bi obuhvatala i istoriju fizičke kulture, anatomiju, fiziologiju i finsku nacionalnu istoriju.

U Finskoj, velikom sportskom narodu, baš se sada podiže u Vjeromeki kod Lahtima sportska akademija. Zavod će imati glavne i sporedne sportske prostorije za svaku kategoriju, kao i razna plivališta. Prvi tečajevi već su započeli pod vodstvom brojnih profesora, fakultetski spremnih. Čini se, da će ova akademija biti pretvorena u nacionalnu školu.

Otvorena reč o omladini u Sokolstvu

Službeno glasilo br. ČOS »Sokolski vjestnik« donosi u svojem poslednjem broju zanimljiv članak, koji otvoreno govori o učestvovanju omladine, a naročito intelektualne, u sokolskim redovima. Kako je taj pojav isti i u našem Sokolstvu, mi taj članak prenosimo u celini i bez komentara, jer je svaki komentar suvišan. Članak glasi:

»U 39 broju »Sokolskog vjestnika« na strani 489 objavljena su dva članka o radu omladine, naročito studenata, u sokolskoj organizaciji. Redakcija je tada napomenula da čeka, neće li neko o njima da napiše svoje mišljenje. To je učinio brat MUC Mi., koji se osvrće na prvi od navedenih članaka. Njegov članak glasi: Brat JUC Š-a piše u svom

članku, da u Sokolu radi malo omladinaca. Njegova je tvrdnja u toliko umešana, što kaže, da nije glavni uzrok u plaćanju članarine, kako se to obično tvrdi. Saglasan sam i s time, da se često događa, da mnogi stariji funkcioneri ubijaju u mladima veselje prema radu. Istina je, da oni smatraju sebe patentiranim Sokolima, a mlade sposobne za rivale i nezadovoljnike. Ali sada dolazi red da taj mladi čovek pokaže, da li je dovoljno jak, da ne dozvoli da mu stariji ubiju volju za rad. Sećam se, kada sam tek u 18 godini preuzeo u jednom od praških predgradskih društava mesto tajnika, koliko sam onda morao da progutam, ali sam uvek otvoreno rekao i svoje mišljenje i niko se nije ni usudio, da se gradi uvređenim te još i danas složno

vućemo naša sokolska kola. Ta nisu valjda sokolski funkcioneri direktori operetnih pozorišta, da bi morali paziti na to, da li se neko nekome svida ili ne, da li te neko obožava ili ne; glavna je stvar, da izvršavaš svoje dužnosti u redu i savesno. Nikako ne mogu da verujem u to, što kaže brat Š-a o prostim vežbama. Ja ne bih postavljao nepremostivu zapreku između prostih vežbi i vežbi na spravama. Za skok s palicom potrebni su mi stalci, konopac i štap, pa ipak spada ovaj skok među proste vežbe ili bolje rečeno među slobodne grane. Dobro! Za penjenje mi je potreban samo konopac, pa ipak spada penjanje u vežbe na spravama. Zašto? Proste vežbe su napornije samo za pamćenje, zastarele su. Sada sam kod predmeta. Ko govori, dakle, da su neprimerne i zastarele vežbe na spravama, taj je lenčina i s njim neću da raspravljam i neću da ga pozivjem u sokolske redove, jer takav neće da nam pomogne pa bio on student ili ne.

Brat »ahu« dao je svom članku naslov »Malko obrane mladih«; pri tome u svom članku piše: »Nikada ne treba prepustiti mladima prosvetni, upravni ili uzgojni rad, jer takav rad treba da vrše braća starija od 30 godina. Ovakvu braću treba, dakle, uposliti a ne mlade, koji treba tek da uče. Iako mlada braća imaju dobru volju, nemaju dovoljno iskustva«. Ne mogu

da se s ovakvom tvrdnjom saglasim, jer mogu navesti dovoljno primera, da nije potrebno toliko iskustvo, koliko je potrebna volja za rad. Da, dobro sam ovo promislio pre nego sam napisao. U našem društvu izabrali smo u januaru za načelnika brata, kojemu je tek 18 godina. Bio je student. Onda su mnogi skeptički klimali glavom. Danas, u oktobru, mogu reći, da nismo pogrešili u svojem izboru. I što je glavno: ovaj brat, i ako je samosvestan, iako svoje gledište odlučno brani u vežbaonici i u upravnom odboru, svečan je toga, da još ne zna sve, pa zato pohađa redovito telovežbu u jednom velikom praškom društvu — dakle sam imade volju da uči. Ovde je, dakle, glavna stvar: volja za rad i mladenačko oduševljenje. Ili drugi primer, također iz našeg društva: voda lutarskog oteka bio je brat, kojemu je 30 godina; rad je bio suviše skroman. Sada u oktobru preuzeo je tu dužnost jedan mladi student univerziteta, a rad se razvija na opšte zadovoljstvo i veselje svih. I u tom oteku sada radi 12 ljudi; od toga 5 studenata. Zaključak? Dajte mladima mogućnosti da rade i oni će drage volje raditi, budite o tom ubeđeni. A mi mladi opet, izvršavamo svoje sokolske dužnosti najpre prema svojim najboljim sposobnostima i snagama i neka nam se u to niko ne upliće. Ne damo se, jer imademo pravo!

Gimnastička omladinska škola Nemačkog gimnastičkog saveza u Čekoslovačkoj

Uprava Nemačkog gimnastičkog saveza u Čekoslovačkoj izdala je i drugi proglas na sve sudetske gimnastičare, da ju čim izdašnije potpomognu u njenim nastojanjima oko podizanja gimnastičke škole za nemačku sudetsku omladinu. Ovaj gimnastički

savez hteo bi da vlastitim sredstvima podigne školu, kojoj bi bio zadatak da fizički odgaja sudetsku omladinu. Apel, koji je uputio ovog proleća prilično je uspeo, ali prikupljena sredstva nisu ni izdaleka dovoljna za ostvarenje ove federacijine nakane.

Iz Sokolske župe Celje

Župne strelske tekme

V nedeljo, 8. novembra so se vršile na vojaškem strelišču v Celju prve župne strelske tekme. Pričele so se ob 9. uri dopoldne in so se popoldne ob dveh nadaljevala. K tekmi se je prijavilo iz 10 edinic 30 članov in 19 naraščajnikov. V župnih edinicah se je še le pred meseci pričelo z vajami v streljanju, zato tudi ni bilo pričakovati posebnih uspehov. Vendar je župa tako z udeležbo kakor s tekmi sama zadovoljna. Iz Hrastnika so se udeležili 3. Rimskih toplice 4. Trbovelj 1. Zagorja ob Savi 2. Celja 7. Griž 3. Gornjskega 2. iz Zidanega mosta 4. Dola pri Hrastniku 1 in Šostanja 3 člani. Prvo mesto je dosegla vrsta iz Celja s 74 točkami, drugo mesto Šostanja s 63, tretje mesto Griže z 61 točkami. Posamezniki so se uvrstili sledeče: I. mesto Dečman Rudolf, Celje in Gregl Lado, Zagorje ob Savi, vsak po 43 točk. II. Jurhar Ludvik, Griže, z 36, III. Karba Drago, Šostanja, s 33, IV. Kodela Slavko, Celje, z 31 točkami. V. Razpotnik Srečko, Zidani most, Hamersček Emil, Dol pri Hrastniku in Vedernjak Maks, Rimske toplice, vsak po 29 točk. Iz društva Celje se je udeležilo 15 naraščajnikov, iz Griž 3 in iz Rimskih toplic 1 naraščajnik. Prvo mesto je dosegel Lakner Edo s 53, drugo mesto Milošević Romi s 46, tretje mesto Berk Ivan s 34, četrto mesto Jenko Rado s 30, peto mesto Vučko Franc z 29 in šesto mesto Klepej Ivan z 28 točkami — vsi iz Celja.

Iz prednjih podatkov je razvidno, da so med naraščajniki boljši strelci kakor med člani. S pomočjo župnega

prednjaka je vestno in skrbno vodil tekme brat poročnik Tkalec. Tudi on se je udeležil tekme in dosegel največ točk, toda kot vodnik pri končnem rezultatu ni upoštevan. Župni strelski tečaj meseca avgusta in nedeljske župne tekme sta dobra vzpodbuda za razvoj strelskega pouka in vežbanja v Celjski sokolski župi. Morda bomo že prihodnje leto dosegli, da bo pri tekmah zastopana večina župnih edinic.

Glavne skupščine društev in čet.

Do sedaj so se vsako leto meseca januarja na eno ali drugo nedeljo nakopili društveni in četni zbori v takem številu, da je bilo nemogoče napotiti na vse skupščine župnega odposlanca. Za bližajoče se redne glavne skupščine namerava župna uprava sestaviti nekaj razdelnih občinskih zborov. Zeli urediti tako, da bi mogel župni delegat bodisi v zvezi s predvečerom (soboto) ali pa na nedeljo obiskati dvojice društev (čet). Mnoga društva se nahajajo na isti progi in je medsebojna razdalja majhna. Tako bi se lahko vršil občni zbor prvega društva, ali že dopoldne ali pa takoj popoldne, dočim bi se občni zbor drugega društva vršil pozno popoldne ali zvečer. Na deželi, kjer je železniška zveza neugodna ali je sploh ni, bo treba vezati nedeljo že s soboto. Župna uprava je poslala večini edinic dopis v tej zadevi in od društev samih je odvisno, bo li načrt župe izvedljiv. Bratska društva in čete naj na tozadevni dopis odgovorijo če le mogoče do 25. novembra, ker je nato treba stopiti v stik še s posameznimi člani župne uprave radi prisostvovanja na skupščinah.

Naši pokojnici

† Brat dr. Vinko Železnikar

Vredna življenja je bila njegova zadnja pot od Sokolskega doma, kjer je ležal na mrtvaškem odru, do pokopališča. Sokolski dom, ves odet v črno, je bil dva dni kraj, kamor so ne prestanto romale trume njegovih znancev, prijateljev in hvaležnih bivših pacientov, katerim je njegova večja roka rešila življenje.

Primarij dr. Vinko Železnikar je bil rojen 4. aprila 1877 v Trzicu. Osnovno šolo je obiskoval v Trzicu, potem gimnazijo v Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Visokošolske študije je končal v Grazu leta 1904, kjer je potem tudi služboval na kliniki kot sekundarij. Leta 1909 se je naselil v Slovenjgradu kot privatni zdravnik. Kljub temu, da je bil Slovenjgrader popolnoma nemško mesto, si je s svojim znanjem ustvaril v najkrajšem času veliko prakso. Spoštovalo in ljubilo ga

je vse, zlasti pa siromašnejši sloji, kajti nikdar ni poznal razločka med bogatim in revnim. Tudi nacionalno se je začel takoj udeleževati ter je bil eden prvih, ki si je upal v Slovenjgradu pokazati, da leži Slovenjgrader na Slovenskem. Med svetovno vojno je bil vpoklican ter je služboval kot vojaški zdravnik od začetka do prevrata. Po prevratu je bil leta 1919 postavljen za primarija in vodjo javne bolnice v Slovenjgradu. Z vso vneto se je lotil dela vsvojem poklicu kakor tudi na političnem in gospodarskem polju. Saj menda v Slovenjgradu ni korporacije, pri kateri ne bi bil sodeloval. Bil je gerent občine, član okrajnega zastopa in okrajne hranilnice ter odbornik skoro vseh kulturnih, humanitarnih in nacionalnih društev, a glavno delo je bilo vendar pri Sokolu. Bil je Sokol v pravem, najčistešem pomenu besede. Za Sokolstvo je živel, delal in tudi trpel že od rane mladosti.

Zakaj tako malo sladkorja?

V vsakem Kneippovem zrcu je 3/4 dragocenega praznega sladnega sladkorja. Potem tudi ni čuda, če je treba le še prav malo sladkorja za dober, zdrav zajtrk iz

Kneippove sladne kave

282-6

Sokolstvo je bilo poleg njegovega poklica vsebina njegovega življenja. Že leta 1919 je ustanovil Sokolsko društvo Slovenjgrader, kateremu je načeloval do svoje prerane smrti.

Zasnoval je, pomagal graditi in dograditi ponosni Sokolski dom. Pri nedavni otvoritvi so mu blesteli v očeh solze ginjenosti, saj je zopet doživel eno izmed nalog, katero si je postavil v življenju. Dovršen je bil dom, a z njim dovršen tudi spomenik njemu in njegovemu sokolskemu delu.

Kljub zelo slabemu vremenu se je zbrala že pred določeno uro pred Sokolskim domom velika množica meščanov in okoličanov, katero so še pomnožile vrste njegovih prijateljev, znancev, zlasti pa bratov Sokolov tudi iz najoddaljenejših krajev dravske banovine. Sokoli, kateri so tvorili ob mrtvaškem odru častno stražo, so ga ponesli pred portal doma, kjer se je v lepih, globoko občutenih besedah poslovil od njega podstarosta brat Ivan Rojnik ter mu domače pevsko društvo zapelo v slovo. Izpred doma se je razvil spreved, kakoršnega Slovenjgrader še ni videl. Otvorila je spreved sokolska fanfara iz Maribora, za njo je stopala mladina osnovne in meščanske šole, vse sokolsko članstvo in gasilci ob zvokih turbohrih koračnic slovenjgraške mestne godbe. Članstvo in naša četa je nosilo vence, katere so poklonile pokojniku župa Maribor, Celje, koroško Sokolsko okrožje ter razne Sokolske edince. Sledila je duhovščina in dva voza z venci. Za vozom, kateremu je tvorilo častno stražo šest Sokolov in šest gasilcev z gorečimi bakljami, je stopala globoko potrta rodbina ter zastopniki oblastev, uradov in društev. Gospoda bana je zastopal sreski načelnik gospod dr. F. Hrašovec, šesti odedek kraljeve banske uprave gospod dr. M. Pohar, zdravniško zbornico gospod dr. F. Radšcl, vodstvo C. M. D. gospod poslanec Prekoršek, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije in Mariborsko župo brat dr. M. Gorišek, Sokolsko župo Celje brat dr. M. Hrašovec, ki je zastopal tudi starešinsko zvezo J. A. D. »Triglava«, Prusko Sokolsko okrožje in društvo Ptuj brat dr. Salamon. Sledila je potem velika množica njegovih prijateljev in znancev. Bil je spreved kakoršnega zgodovinskega Slovenjgradca še ne pozna. Spremljalo je pokojnika na njegovi zadnji poti najmanj 3000 ljudi.

Pred pokopališčem so vzeli na rame krsto Sokoli ter jo ponesli do groba. V svitu bakelj so se poslovili od njega monsignor F. Ks. Meško, brat dr. M. Gorišek za SSKJ in Mariborsko Sokolsko župo, za koroško Sokolsko okrožje brat Galob, ki je rekel:

— Poslavljam se od tebe, dragi brat starosta, v imenu Koroškega sokolskega okrožja. Izročam ti zadnje pozdrave v imenu naše okrajne sokolske družine, ki šteje preko 2000 pripadnikov in kateri si bil dolga leta njen skrbni oče. Prihiti smo v velikem številu iz vseh krajev okrožja, da ti izkažemo na tvoji zadnji poti še enkrat sokolsko čast in zahvalo. Ko se za vedno zapirajo vrata tvojega groba, nam skrivnostno udarjajo na ušesa vse one bodrilne besede, s katerimi si razvnel na vseh naših zletih sokolska pa tudi nesokolska srca.

Vsi prisotni, ki onemeli prisostvujejo pogrebni obredu, pričajo, da je ugasnilo dragoceno življenje, da je za vedno prenehalo utripati sokolsko in slovansko srce — srce plemenito in junaško.

Bil si v smislu govora, ki ga je posvetil jugoslovanskim Sokolom blagopokojni viteški kralj Aleksander I.

Jugoslovenska sokolska matica u Ljubljani

registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

U smislu § 23 pravila sazivilje se

vanredna glavna skupština

za petak, dne 27 novembra 1936, u 17-30 sati u prostorijama Narodnog doma u Ljubljani (Tomanova ulica)

DNEVNI RED:

Promena člana 8 zadrughnih pravila.

Glavna skupština može stvarati zaključke, ako je zastupana barem 1/3 svih zadrugara. Ako ih nije toliko, pola sata kasnije na istom mestu i sa istim dnevnim redom drži se glavna skupština, koja može stvarati zaključke bez obzira na broj prisutnih (§ 27 pravila).

Ljubljana, 13 novembra 1936

Upravno veće

Prvodecembarški broj Sokolskog glasnika

Prvodecembarški broj Sokolskog glasnika iziđi će iz štampe već 27 o. m. Gradivo za koje se želi da bude objavljeno u tome broju treba uredništvo da primi najdalje do 22 o. m.

Oglase za taj broj primaće uprava lista do 24 o. m.

UREDNIŠTVO I UPRAVA LISTA

Ujedinitelj, pobornik bratstva in lju-
bezni; zatočnik velike jugoslovanke
misli, nosilac viteškog in nacionalnoga
duha.

Razvijal in krepil si med nami pla-
men rodoljublja in plemenitega odu-
ševljenja, ustvarjal si s svojim delova-
njem spono z veliko slovansko zajed-
nico. Pod znamenjem sokolske zastave
si oplemenjeval svojo dušo in vse nas,
oboroževal si s sokolskimi vrlinami
svoje in naša srca. Nikdar nisi poza-
bil, da dolguješ svoj polet in vse svoje
odlike vedno veliki in ujedineni Ju-
goslaviji in da pripadaš njej s svojimi
mislimi in dejanji. Vedno si služil sa-
mo Jugoslaviji, jugoslovenski ideji.
Njeno je bilo tvoje srce, njene so bile
vse tvoje radosti in ideali, tvoje tež-
nje in hotenja.

V polni meri si izpolnil naše sokol-
ske tradicije, izročilo onih, ki so padli
za veličino domovine.

Za narod živi in pada Sokolstvo,
za Sokolstvo živimo in padamo mi!

In tako si tudi ti, dragi naš nepo-
zabni okrožni starosta, posvetil svoje
dragoceno življenje domovini, narodu
in Sokolstvu.

Počivaj mirno v svojem hladnem
grobu!

Mi pa hočemo nadaljevati borbo
za večno življenje Jugoslavije, ohraniti
te hočemo v najlepšem spominu. Ka-
kor si delal to ti, hočemo tudi mi, da
telo služi duhu. Močnejše ko je telo,
močnejša je sila duha, da se more svo-
bodno dvigati v jugoslovenske in so-
kolske ideale.

S svojim življenjem si okrepil sim-
bol sile našega ujedinenja, si okrepil
oni jugoslovenski hrast, ki je vzrastel
iz kosti najboljših jugoslovenskih si-
nov, ki je močan, ker je napojen s sve-
to krvjo našega naroda in posvečen s
smrtno naših herojev, ki so ga čuvali
in dali zanj tudi svoje življenje.

Naj ti bo lahka ljubljena naša zem-
lja!

Za Celjsko Sokolsko župo je
govoril brat dr. M. Hrašovec, za zdrav-
niško zbornico in bolnico v Slovenj-
gradu gospod dr. F. Radšel. Sokolski
praporci so se mu naglili v zadnje slo-
vo, slovenjgraško pevsko društvo je
zapelo ginljivo Prelovočev: Zadnje slo-
vo. Turobno je zadonel gasilski rog in
sokolske fanfare so poslednjič pozdra-
vile podstarostu mariborske Sokolske
župe, predsednika koroškega Sokolske-
ga okrožja in starostu Sokolskega dru-
štva Slovenjgradec.

Globoko ginjene so odhajale mno-
žice iz pokopališča, vsak posameznik
z zavestjo v srečo, da moža, kot je bil
pokojni, nimamo več med nami.

Knjige i listovi

»PREHLEDNE DEJINY SOKOL-
STVA«

napisao L. Jandasek

Pretsedništvo Prosvetnog odbora
Češkoslovačke obce sokolske izvršilo
sada jedan od najvećih svojih zadata-
ka: izdalo je sva dela dr. Miroslava
Tirša u osam svezaka »Sokolskog ar-
hiva« u redakciji braće Ladislava Jan-
daseka i dr. Avg. Pehlata. — Nakon
tog zaključenog rada staraju se braća
u predsedništvu Prosvetnog odbora
COS, da pripreme i sakupe gradivo za
povest Sokolstva, koja će biti dosta
obilna i štampana u više knjiga.

Za praktičnu potrebu, za prednja-
čke ispite, za prosvetne škole i slično,
izašla je ovih dana prva sveska »Pre-
gledna povest Sokolstva«, a do polovi-
ne iduće godine izaći će II i III sveska.
Braća u COS nadaju se, da će ovo ve-
liko delo iziđi do X svesokolskog sle-
ta u Pragu godine 1938, a ova pregled-
na istorija ima da posluži — kako već
rekosmo — hitnim praktičkim potre-
bama. To izdanje pregledne povesti
Sokolstva ima da izađe u tri sveske:

1) od početka Sokolstva do god. 1889,
t. j. do osnivanja Češke obce sokol-
ske, 2) od 1889 do svetskog rata, 3) od
svetskog rata do danas.

Prvi deo, koji je već izišao, napi-
sao je br. Ladislav Jandasek, poznati
i uvaženi sokolski pisac i prosvetni
radnik, koji je obradio bogati materi-
jal s najvećom brižljivošću i savešću,
koje su dokaz velikog stručnog zna-
nja i još veće ljubavi prema predmetu
samom.

Najpre pisac govori o dobi pripre-
manja, potom o osnivanju prvog so-
kolskog društva god. 1862 do kraja
god. 1865 — o dobi prvog oduševlje-
nja i početnog rada, dalje o državno-
pravnom boju do propasti fundamen-
tali god. 1871, zatim o desetogodiš-
njem pasivnom otporu (od 1871 do
obnove političke aktivnosti god. 1879),
a konačno o stupanju čeških poslanika
u bečku državnu skupštinu do pre-
stanka staročestva 1889, dakle do go-
dine, kada je bila osnovana Češka
obce sokolska.

Iz toga se vidi, kako tesno je po-
vezano Sokolstvo s nacionalizmom i
državnopravnom borbom češkog na-
roda i kako duboko leži u temelju samo-
stalnosti bratske zemlje Tirševa sokol-
ska ideja, koja je okupila u jednoj mi-
sli i težnji sve slojeve naroda. Brat
Jandasek prikazuje ovu prvu dobu so-
kolske povesti u svetlu istine i svako-
me ko to njegovo delo pročita, otva-
raju se jasni pogledi u veliku, burnu
i slavnu prošlost toga razdoblja sokol-
skog rada i života i teško čeka, da mu
i II i III deo čim pre dođu u ruke. Za
nas Jugoslovene delo brata Jandaseka
tim je zanimljivije, jer i počeci našeg
sokolskog rada i života padaju u ovo
vreme (osnivanje Južnog — Ljubljans-
kog Sokola god. 1863).

*

SOKOL,

vestnik Sokolske župe Ljubljana,
broj 6.

Sadržaj: Fr. L.: Nazaj k čisti so-
kolski misli. — Dr. Viktor Murnik: O
homogenosti tekmovalnih vrst. — Dr.
Frane Derganc: Filozofski drobž. —
Stanko Trček: Olimpije. — H. Keber:
Preskoki čez konja. — Prvine za žup-
ne tekme članov. — Janez Pohare: Na
novo delo! — Proslava kraljevega
rojstnega dne. — Objave.

*

SOKOLSKI KALENDARI ZA ČLANSTVO I OMLADINU

Jugoslovenski sokolski kalendar i
Kalendarček sokolske omladine, koje iz-
daje Jugoslovenska sokolska matica u
Ljubljani, već su u štampi i izlaze:
prvi u prvoj polovini meseca decem-
bra, drugi do 1 decembra. — Braću i
sestre, koji još nisu poslali narudžbe,
molimo da to učine odmah, da se mo-
že definitivno utvrditi naklada. Ovu
molbu upućujemo i svim bratskim dru-
štvima i četama.

Jugoslovenska sokolska matica.

*

»SOKOLSKA PROSVETA«,

vesnik Prosvetnog odbora Saveza SKJ,
Beograd, br. 7—8

Sadržaj:

Članci: Miloš Stanojević: Na-
rodni Kralj. — Dr. Aleksandar Taba-
ković: Sokolstvo, fašizam i komuni-
zam. — Stjepan Roca: Biskup, Soko
i Jugosloven. — Radmilo Grdić: Sokol-
ska Petrova petoljetka. — Dr. Nikola
Mrvoš: Sokolstvo, narodno oslobođe-
nje i ujedinenje. — Marko Sablić:
Sokolstvo i politika. — Ivanko Bendiš:
Na vrelu Sokolstva. — 28 oktobra 1918
u Pragu. — Bogoljub Krejčik: Telesno
vaspitanje u Poljskoj. — Milivoj Pav-
lović: Jugoslovensko Sokolstvo.

Rubrike: Pozorište i sokolska
muzika: Vizuelna gluma. — Prosvetna

propaganda: Jesenji raspored radio-
predavanja. — Radio na IV pokrajins-
kom sletu u Subotici. — Poziv na sa-
radnju. — Trezvenost i štednja: Nede-
lja trezvenosti. — Dr. Forei o alkoholu.
— Današnja omladina prema štetnom
deystvu alkohola. — Misli o Sokolstvu
i alkoholu. — Knjige i časopisi: Dr.
Fran Derganc: Svetozor. — Sokolske
vesti: Svečana proslava 14 rođendana
Nj. Vel. Kralja u Beogradu.

NATEČAJ

Savez Sokola Kraljevine Jugosla-
vije, na osnovu rešenja Izvršnog od-
bora od 24 oktobra o. g., raspisuje
ovim natečaj za popunjenje upražnje-
nog mesta šefa saveznog knjigovod-
stva.

Natecati se mogu samo državljani
Kraljevine Jugoslavije, koji su proveli
najmanje 10 godina kao aktivni čla-
novi neke sokolske jedinice i koji
imaju potrebnu spremu za ovo mesto.

Pri konačnom rešavanju podnetih
molbi prvenstveno će se uzimati u
obzir molbe podnete iz redova savez-
nih nameštenika, koji svojom spre-
mom odgovaraju za pomenuto upraž-
njeno mesto.

Molbe za natečaj treba uputiti
Upravi Saveza Sokola Kraljevine Ju-
goslavije, Beograd, Prestolonasledni-
kov trg br. 34, najkasnije do 20 no-
vembra o. g. Kasnije prispele molbe
neće se uzimati u obzir.

Beograd, 3 novembra 1936,
broj 14.034.

Savez Sokola
Kraljevine Jugoslavije.

KRONIKA

Otkriće spomenika Kralju Aleksandru
u Sen Kentenu

U nedelju dne 8 o. m. otkriven je
na veoma svečan način spomenik Vi-
teškom Kralju Aleksandru I Ujedinite-
lju u lepom francuskom gradu Sen
Kentenu. Ovaj spomenik, koji je, uz
spomenik u Parizu i spomenploču u
Marseju, već treći spomenik podignut
našem velikom Kralju Mučeniku u
Francuskoj, postavljen je brigom po-
krajinskog odbora prijatelja Jugosla-
vije, kojih ima mnogo u tom gradu i
okolini. Ovoj značajnoj spomen sve-
čanosti, koja je ujedno bila i manife-
stacija francusko-jugoslovenskog sa-
vezništva i prijateljstva, učestvovali
su pored mnoštva naroda i vojske te
raznih društava naš poslanik u Parizu
dr. Purić s vojnim atašejem genera-
lom Glišićem, bivši francuski mini-
star i predsednik udruženja prijatelja
Jugoslavije g. Lui Maren, bivši ko-
mandant francuske vojske na istoč-
nom frontu general Eni, bivši francu-
ski poslanik u Beogradu g. Emil Dar,
prefekt Latur, gradonačelnik Sen Ken-
tena i izaslanici maršala Franše d' Epe-
re-a i generala Gamlena. Na svečanost
stigla je i grupa naših oficira, koji se
nalaze na studijama u Francuskoj.

Otkriće kosturnice naših vojnika
u Zejtinliku

U sredu 11 o. m. bila je na van-
redno svečan način osvećena na so-
lunskom groblju u Zejtinliku kostur-
nica, u kojoj su sahranjene kosti na-
ših junaka palih i umrlih u okolini So-
luna. Ovoj svečanosti učestvovali su
izaslanici grčke vlade i vojske, a našu
kr. vladu zastupali su ministar vojske
i mornarice general g. Marić i mini-
star narodnog gradstva g. Dragiša
Cvetković. Njima se je pridružila de-
legacija Senata i Narodne skupštine
te vojske, a posebnim vozom stigli su
na svečanost i delegati dobrovoljaca,
invalida i raznih nacionalnih i viteških
organizacija. Sav Solun bio je prilikom
posete jugoslovenske delegacije u sve-
čanom ruhu i na svakom koraku i kod
svake prilike manifestiralo se je jugo-
slovensko-grčko prijateljstvo.

Predavanje prof. Ferda Šišića u Pragu

Starodnevni Karlov univerzitet u
Pragu uveo je običaj, da zove u Prag
na vanredno predavanja naučnike slo-
venskih naroda. Filozofski fakultet tog

univerziteta pozvao je za početak no-
vembra i našeg odličnog historičara
zagrebačkog univ. profesora dr. Ferda
Šišića, koji se je pozivu odazvao i koji
je bio primljen u Pragu vrlo srdačno.
O njemu su napisale sve vodeće če-
škoslovačke novine veoma tople član-
ke, u kojima iznose sav veliki naučni
rad gosta, koji je poznat i vrlo cenjen
u češkoslovačkom naučnom svetu.
Ovaj je poziv bez sumnje visoko pri-
znanje našoj nauci; ovakva međuseb-
na predavanja uspešan su faktor za
zblizavanje i upoznavanje bratskih na-
roda.

Osvećenje spomenika ruskom konzulu
Rostovskom u Bitolju

U subotu 7 o. m. ujutro služio je
Nj. sv. patrijarh Varnava zaopojnu ar-
hierejsku službu u crkvi Sv. Bogorodice
u Bitolju za mir duše velikog do-
brotvora našeg naroda, pokojnog ru-
skog konzula u Bitolju Rostovskog, ko-
ji je svojim radom i svojom pomoću
bednoj raji u turskom pašaluku ste-
kao neocenljivih zasluga i našu trajnu
zahvalnost. Na jektenija odgovarao je
mešoviti hor »Mokranjac«, a propo-
ved držao je episkop žički g. Nikolaj.
Nakon službe božje osvećen je spo-
menik konzulu Rostovskom, koji je bio
u doba robovanja našeg naroda u Juž-
noj Srbiji mučki ubijen godine 1903.
Spomenik je podignut na onom mestu,
gde je bio pokojnik ubijen. Na spo-
meniku su uklesane ove reči: Svom
zaštitniku iz vremena robovanja, pa-
lom od zločinačke ruke — imperator-
skom ruskom konzulu Aleksandru
Arkadijeviču Rostovskom podižu ovaj
spomenik zahvalni Bitoljčani. Ovoj
tužnoj svečanosti, učestvovalo je mno-
štvo naroda, izaslanici vojske, ruske
kolonije i t. d. Spomenik je osvetio
Nj. sv. patrijarh Varnava; i ovde je
sudeo pevački hor »Mokranjac« te
vojna muzika.

Razne kulturne vesti

Krajem oktobra stigao je u Ru-
muniu na naročiti poziv naš najveći
kipar, prof. Ivan Meštrović. Tom zgo-
dom o njem se opširno raspisala ru-
munska štampa, koja ga topla po-
zdravlja i donosi opširne rasprave o
njegovim velikim radovima. Meštro-
viću će biti u Rumuniji poverena izra-
da dva veličanstvenih spomenika,
koji će biti postavljeni u centru Bu-
kurešta.

Ovih dana navršila se je 100-go-
dišnjica rođenja zaslužnog nacionali-
ste i pedagoga prof. Antuna Meseka,
koji je niz godina kao sveštenik Isu-
sovac služio u Bosni i bio velik pro-
pagator glagolice.

Danska se je ovih dana setila se-
damdesetogodišnjice rođenja Johana
Jergenzena, jednog od najvećih svojih
pisaca. Mnoga njegova dela prevedena
su i na strane jezike.

MALE VESTI IZ NAŠIH JEDINICA

DONJI MILANOVAC. — Otvra-
ranje čitaonice namenjene uspomeni
Viteškog Kralja Ujedinitelja. Ovo-
godišnji rad uprave, pod starešinstvom
brata Jovičića Miloša, pokazao je lep
uspeh i napredak. Pored nekoliko
akademija izvedenih na opšte zado-
voljstvo, društvo je 8 XI 1936 otvorilo
čitaonicu, pristupačnu svemu građan-
stvu. Zauzimanjem br. Franje Bartulića,
prilozima Ministarstva prosvete i gra-
dana, čitaonica broji 300 komada do-
brih dela iz literature: sokolske, isto-
risko-geografske, zabavne, popularno-
prosvetne, poljoprivredne, religiozne i
raznih časopisa, zatim »Sokolski glas-
nik«, »Sokolsku prosvetu« i »Soko«.

Imajući u vidu, da su komunika-
cione prilike i prosveta slabo razvije-
ne u Poreču, ova je prosvetna misija
sokolskog društva svesrdno pozdrav-
ljena.

NOVI SAD. — Život u novom so-
kolskom domu. 2 novembra započela
je u domu redovna vežba za sve kate-
gorije. U raznim vežbaonicama vež-
bale su razne kategorije. U isto vreme
održavale su se razne sednice, konfe-
rencije i t. d. u raznim prostorijama.
2 novembra počela je s radom idejna
škola, u kojoj su učesnici bili upoznati
sa sokolskom idejom, ciljevima i za-
dacima jugoslovenskog Sokolstva.

SVILAJNAC. — Naraštajsko po-
selo. U nedelju 1 nov. o. g. naraštajci
i naraštajke Sokolskog društva Svila-
jnac priredili su svoje prvo i vrlo uspe-
lo poselo, koje je na sve prisutne osta-
vilo veoma lep utisak.

Svu organizaciju, kao i izvedbu
programa sprovedli su sami naraštajci
što je još više doprinelo simpatičnosti
ovoga posela.

Izvedenom programu zaista se ni-
je imalo što prigovoriti. Naročito le-
po bile su izvedene ove tačke: »Morna-
rie«, »Čobančići« i »Sedmica«. Muški
naraštaj zadivio je prisutne uspelim
skokovima.

Materijalni uspeh posela bio je
također iznad svakog očekivanja.

Oglašujte u Sokolskom glasniku!

Preporučamo
tvrtke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku«!

KLIJETA
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIJARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

UČITELJSKA TISKARNA

R. Z. Z. O. Z.

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 6

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znan-
stvene knjige v enobarnem in večbarnem
tisku. Brojare in knjige v malih in največjih
nakladah. Časopise, proračune, vabila, letilne
liste, plakate. Okusna oprema ilustriranih kati-
logov, cenikov in reklamnih listov. — Šolski
zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole
naročila sprejema tudi
podružnica knjigarne Maribor
pelača banovinske hranilnice

IZDELUJE DIAZO-AMONIAK-PAPIR »JASNIT«,
ZA KOPIRANJE NAČRTOV, KI JE EDINI
100 % DOMAČI IZDELEK TE VRSTE V DRŽAVI